

Lokaal homobeleid

TEKST ELLEN DE VRIES
ILLUSTRATIE LEENDERT MASSELINK

Slechts tien procent van de gemeentes voert een homo-emancipatiebeleid. Tijd om die cijfers wat op te krikken. Om dat te bereiken verschijnt dit najaar bij Schorer Boeken een gids met tal van nuttige tips: *Homobeleid uitgelicht. Een praktische gids voor lokaal beleid*. Voor co-auteur Judith Schuyf is het belangrijk dat alle gemeentes een goed homo-emancipatiebeleid voeren.

Dat tegenwoordig ook homo's en lesbo's kunnen trouwen, is voor velen het teken dat de emancipatie van homoseksuelen in Nederland voltooid is. Zelfs maakt Nederland met dit homohuwelijk goede sier in het buitenland: kijk eens hoe liberaal wij zijn. Het klopt dat de rijksoverheid zich heeft beijverd om discriminerende

“Homobeleid wordt nog te veel gezien als de persoonlijk hobby van een ambtenaar.”

bepalingen, die een gelijke behandeling van homoseksuelen in de weg stonden, uit de wet te schrappen. Toch zijn daarmee niet alle obstakels uit de weg geruimd. Zo kan bijvoorbeeld de ‘mee-ouder’ van kinderen die zijn geboren in een huwelijk tussen gelijkslachtigen, pas na een moeizame procedure het volledige ouderschap verkrijgen. Daarnaast wordt regelgeving niet altijd goed toegepast. Soms weigeren gewetensbezwaarde ambtenaren van de burgerlijke stand homostellen te trouwen. En scholen zijn weliswaar verplicht ervoor te zorgen dat homoseksuelen zich er veilig voelen, maar de noodzaak van zo'n veiligheidsbeleid wordt niet altijd ingezien.

Pover | Vaak worden specifieke behoeften en noden van de homoseksuele burger nog over het hoofd gezien. Zo richten nogal wat GGD'en zich in hun preventiecampagnes vooral op heteroseksuele jongeren in plaats van op homoseksuelen, terwijl die laatsten toch ook een heel belangrijke doelgroep zijn. Dat veel homoseksuele ouderen in verzorgingstehuizen eenzaam zijn, merken zorginstellingen dikwijls niet op. Ouderen die praten over het verlies van de homoseksuele partner kunnen niet automatisch rekenen op medeleven. In het ergste geval leidt

hun seksuele voorkeur tot isolement van de homoseksuele oudere. Er valt dus nog genoeg te doen.

Uit de enquête onder gemeentes, die het Kenniscentrum Lesbisch en Homo-Emancipatiebeleid in 2003 hield, bleek dat tien procent van de gemeentes ‘iets’ doet aan homobeleid. Dit is pover als je bedenkt dat zestig procent wél een jongeren- en ouderenbeleid voert. “We willen met dit boek dat cijfer omhoog krikken”, zegt Schuyf monter. ‘We’ dat zijn Judith Schuyf en medeauteur Peter Dankmeijer, beiden werkzaam bij het Kenniscentrum.

Hobby | Schuyf: “Ik maak al voor de derde keer in mijn carrière mee dat het homobeleid van de politie onder de loep genomen wordt.” Ze constateert dat het vaak schort aan continuïteit in beleid. “Ook in gemeentes die sinds jaar en dag een homobeleid voeren. Het beleid wordt vaak gedragen door één ambtenaar, die zelf homoseksueel is, of door een jonge *job hopper*. En al staan de plannen op papier, de uitvoering ervan is vaak afhankelijk van die ene enthousiasteling. Homobeleid wordt nog te veel gezien als een persoonlijk hobby. Maar je zou homobeleid moeten vergelijken met een portefeuille als ruimtelijke ordening.”

Dat gebrek aan continuïteit heeft ook te maken met de decentralisatie van bestuur. Gemeentes krijgen steeds meer taken en steeds minder geld. “De gemeente is tegenwoordig vooral regisseur.” De nieuw in te voeren Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning schept mogelijkheden, vindt Schuyf. De wet schrijft gemeentes voor regelmatig burgers te raadplegen over thema's als veiligheid en voorzieningen voor kwetsbare groepen. Ook is de gemeente verplicht naar gezondheid te vragen. Op die manier kunnen ook homoseksuele burgers hun wensen kenbaar maken. “Als je wilt weten wat er speelt onder homo's, moet je misschien seksuele gaardheid als demografische variabele opnemen in de schriftelijke enquêtes,” adviseert Schuyf.

Tips | De enquête uit 2003 naar gemeentelijk homobeleid mondde uit in een rapport waarin de stand van zaken werd geschetst. Het boek dat nu verschijnt, geeft veel praktische tips en voorbeelden van good practices op verschillende beleidsterreinen: leefbaarheid en veiligheid; jongeren, ouderen en allochtonen; gezondheids-

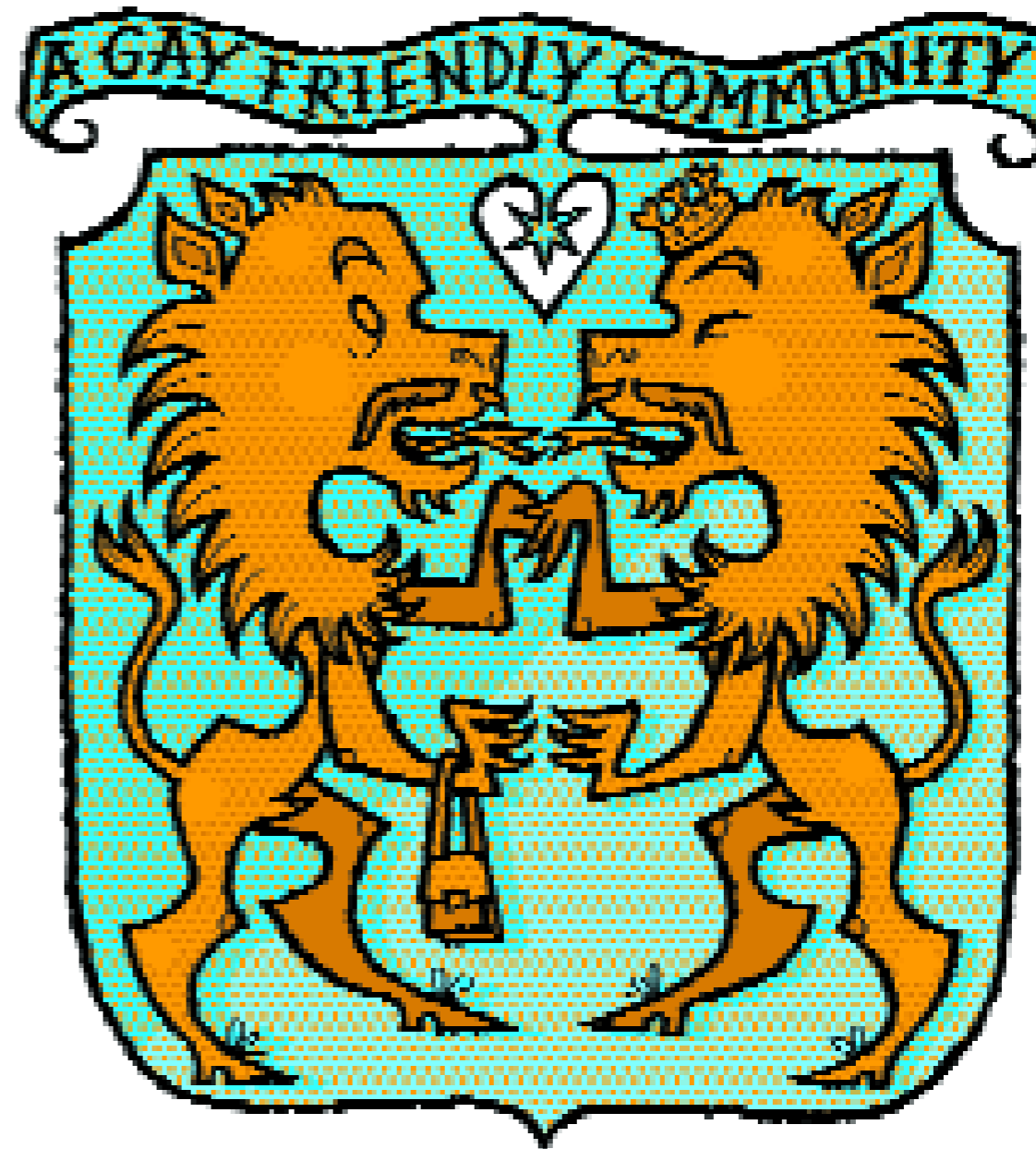
zorg; onderwijs, sport en recreatie en cultuur. Want vooral aan voorbeelden is behoefte, zo bleek uit de gesprekken die de auteurs met veertig gemeentes voerden. Maar niet alleen gemeentes, ook hulpverleners en belangenorganisaties kunnen hun voordeel doen met dit boek. Rotterdam is volgens Schuyf een goed voorbeeld van de wijze waarop een grote gemeente – met veel homoseksuele inwoners – werk kan maken van homo-emancipatiebeleid. Beleidsmatig is het homobeleid daar ondergebracht bij twee verschillende wethouders, die van Veiligheid & Volksgezondheid en de wethouder van Onderwijs & Integratie. Er is een speciale ambtenaar die zowel vrouwen- als homobeleid in haar portefeuille heeft en één derde van haar tijd besteedt aan homo-emancipatiebeleid. Rotterdam regelt

“Elke gemeente zou eigenlijk een abonnement op het homojongerenblad ‘Expreszo’ moeten hebben.”

dat beleid vooral door het verstrekken van financiële middelen aan uitvoerende organisaties. Er is bovendien regelmatig overleg met de homolangengroeperingen in de stad.

Wijkagent | Schuyf vindt dat alle gemeentes een homobeleid zouden moeten voeren. De gemeente is er immers voor alle burgers, ook voor de homoseksuele. Ook al vormen die in kleinere gemeentes misschien een kleine of onzichtbare groep. “Die kleinere gemeentes kunnen in elk geval dingen doen op het niveau van onderwijs en ouderenzorg.” Vaak hebben ze minder geld. Samenwerken met andere kleine gemeentes – dikwijls bestaan die contacten al – is dan een optie. Gemeentes zijn welwillend, maar hebben geen flauw idee wat ze kunnen doen. Er zijn geen geweldsvoorvallen, dus geen problemen, is vaak de redenering. Schuyf: “Je moet beleid loskoppelen van incidenten: de vereenzaamde bejaarde die al een paar jaar dood in huis ligt of die homo die in elkaar geslagen wordt. Hoewel het wel zo werkt dat dat soort zaken homobeleid op de agenda houdt.”

De gemeente zou scholen bijvoorbeeld kunnen vragen aandacht voor homoseksualiteit te integreren in bestaande projecten. Ook kan de gemeente er bij zorginstellingen op aandringen

na te gaan of er behoefte is aan speciale faciliteiten voor homoseksuele bejaarden in aanleunwoningen, bejaardentehuizen en verzorgingstehuizen. En wat betreft veiligheid kan de gemeente zelf het goede voorbeeld geven door de schoolomgeving veilig te maken en de buurtregisseur of wijkagent te vragen homovijandig gedrag in de buurt aan te pakken.

Spin | Schuyf oppert daarnaast: “Internet is een simpele manier om mensen te bereiken en te verwijzen naar homozaken. Maar gemeentelijke websites zijn wat dat betreft nog vaak hopeloos. Ook zou elke gemeente eigenlijk een abonne-

ment op het homojongerenblad ‘Expreszo’ moeten hebben en zou dat blad in geen enkele bibliotheek mogen ontbreken.” Vaak zijn het, vooral in kleinere gemeentes, de lokale homo-organisaties die een belangrijke rol vervullen. Die organisaties kampen met een gebrek aan geld en vrijwilligers. Schuyf: “Ze hebben geen contact met reguliere organisaties en weten niet altijd wat er speelt in de gemeente, bijvoorbeeld dat de gemeente een cursus geldbeheer organiseert voor vrijwilligersorganisaties.” De gemeente zou ze daar dan op kunnen attenderen. Schuyf: “De gemeente is immers de spin in het web.”

Het boek *Homobeleid uitgelicht. Een praktische gids voor lokaal beleid* van Judith Schuyf en Peter Dankmeijer verschijnt op 2 november bij het ministerie van VWS. Aan de presentatie van het boek is een mini-conferentie gewijd voor de grote steden en de gemeenten waarmee het Kenniscentrum contact heeft.

Boekgegevens: Uitgave Schorer Boeken Amsterdam, ISBN 90 7334 121 3, prijs 15 euro, omvang circa 200 pagina's. Het boek is alleen te bestellen via www.schorer.nl